

PAPER DETAILS

TITLE: YENİ GERÇEKÇİLİK PERSPEKTİFİNDE ALBERTO MORAVIA: KÜÇÜMSEME ROMANI

AUTHORS: İlhan Karasubasi

PAGES: 322-333

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3895145>

İlhan KARASUBAŞI*

**YENİ GERÇEKÇİLİK PERSPEKTİFİNDE
ALBERTO MORAVIA: KÜÇÜMSEME ROMANI**

ÖZET

Alberto Moravia, eserleriyle yeni gerçekçilik akımı için etkileyici bir örnek oluşturmuştur. Yeni gerçekçilik olarak ifade edilen edebi akım, II. Dünya Savaşı sonrası dönemin sosyal, ekonomik ve psikolojik sorunlarını vurgulamaktadır. 20. yüzyıl ortasında İtalya’da ortaya çıkan akım, toplumsal eleştiri, insan psikolojisi ve kapsamlı betimlemeleriyle dikkat çekmektedir. Bu akım, savaş sonrası dönemin toplumsal dönüşümlerine ve bireylerin iç çatışmalarına odaklanarak gerçekliği en küçük parçalarına kadar ortaya çıkarmaya çalışması bakımından önemlidir. Yeni gerçekçilik akımı bağlamında Alberto Moravia’nın “Küçümseme” adlı romanı önemli bir edebiyat eseridir. Yeni gerçekçilik akımının temel özellikleri bu eserde açıkça görülmektedir. Ana karakterin sosyal ve mali kısıtlamaları kitapta bolca tasvir edilmiştir. Moravia, karakterin toplumun acımasızlığına ve adaletsizliğine nasıl boyun eğdiğini göstermektedir. Ana karakterin iç hayatı kitap boyunca derinlemesine incelenmektedir. Alberto Moravia, okuyucuya karakterin içsel mücadelelerine ve incelikli duygusal deneyimlerine dair ilgi çekici bir bakış açısı sunmaktadır. Karakterlerin duygu ve düşünce süreçleri, yeni gerçekçilik akımının arkasındaki temel fikir olan psikolojik karmaşıklıkla yansımaktadır. Moravia bu eseriyle hem İtalyan edebiyatını hem de yeni gerçekçilik akımını önemli ölçüde sergilemektedir. Yeni gerçekçilik akımının en seçkin eserlerinden biri olan “Küçümseme”, okurları toplumsal adaletsizlik ve bir bütün olarak insanlık hakkında karmaşık düşüncelere sevk etmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışmada “Küçümseme” isimli eserin yeni gerçekçilik temelinde analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Alberto Moravia, Küçümseme, Yeni Gerçekçilik.

**ALBERTO MORAVIA’S WORK FROM THE
PERSPECTIVE OF NEO-REALISM: CONTEMPT**

ABSTRACT

Alberto Moravia set an impressive example for the New Realism movement through his works. The literary movement referred to as new realism emphasizes the social, economic and psychological problems of the post-war period. Emerging in Italy in the mid-20th century, the movement draws attention with its social criticism, human psychology and comprehensive descriptions. This movement is important in that it focuses on the social transformations of the post-war period and the internal conflicts of individuals, trying to reveal reality down to its smallest parts. In the context of the new realism movement, Alberto Moravia's novel “Contempt” is an important work of literature. The main features of the new realism movement are clearly seen in this work. The main character's social and financial constraints are amply described in the book. Moravia shows how the character submits to the cruelty and injustice of society. The inner life of the main character is explored in depth throughout the book. Alberto Moravia offers the reader an intriguing insight into the character's personal struggles. Moravia significantly showcases both Italian literature and the new realism movement as one of the most outstanding works. The aim of this study is to analyse the work “Contempt” in the perspective of New Realism.

Keywords: Alberto Moravia, Contempt, New Realism.

* Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, İtalyan Dili ve Edebiyatı A.B.D., Ankara/Türkiye, E-posta: ksubasi@ankara.edu.tr / Asst. Prof. Dr., Ankara University, Faculty of Languages and History-Geography, Italian Language and Literature Department, Ankara/Türkiye, E-mail: ksubasi@ankara.edu.tr

Giriş

İtalyan edebiyatının en önemli yazarlarından biri olarak kabul edilen Alberto Moravia'nın (1907-1990) eserleri edebiyatı önemli ölçüde etkilemiş ve yeni gerçekçilik akımının en önde gelen örneklerinden biri olmuştur. Moravia'nın yazılarının amacı, savaş sonrası dönemin sosyal, ekonomik ve psikolojik karmaşıklığını derinlemesine ele alarak gerçek bir tasvir sunmaktır. İtalyan edebiyatındaki yeni gerçekçilik akımının en önemli isimlerinden biri olan Alberto Moravia, eserlerinde bu akımın temel fikirlerini ustalıkla işlemiştir. Yeni gerçekçilik olarak ifade edilen edebi akım ilk olarak 20. yüzyılın ortalarında, özellikle İtalya'da, sosyal ve ekonomik değişimin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Savaş sonrası sosyoekonomik sorunları, sınıf ayrımlarını ve insanların iç mücadelelerini ele alan bu akım, gerçekliği tüm ince ayrıntılarıyla tasvir etmeye çalışması yönüyle önemlidir. Moravia, bu akımın temel niteliklerini yazılarına ustalıkla dahil ederek önemli bir edebi katkıda bulunmuştur.

"Küçümseme", yeni gerçekçilik akımının toplumsal eleştiri, karakter analizi ve ayrıntılara gösterilen özen gibi karakteristik unsurlarını örnekleyen bir romandır. Ana karakterin sosyal ve mali kısıtlamaları metinde açıkça tartışılmakta ve içsel sıkıntıları ustalıkla gösterilmektedir. Moravia, karakterlerin katıldığı ortamları ve etkinlikleri etkili bir şekilde tasvir ederek okuyuculara gerçek bir deneyim yaşatma olanağı sunmuştur. Eser, toplumsal eleştiri, karakter analizi ve titizlik gibi bu akımın ayırt edici unsurlarını bünyesinde barındırmaktadır. Alberto Moravia bu eseriyle edebiyat ve toplumsal eleştiri değişkenleri bağlamında önemli bir katkıda bulunmuştur. Nitekim "Küçümseme" yeni gerçekçilik akımının güçlü bir temsilidir.

Yeni Gerçekçilik

İtalya 1930'lardan itibaren edebiyatta yeni gerçekçi akımların ortaya çıkışına tanık olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında bir durgunluk dönemi geçiren bu akım, savaş sonrasında özellikle 1943'ten 1955'e kadar sert eleştirilere maruz kalsa da sonrasında tüm İtalya'yı etkisi altına almıştır. Bu akımı temsil eden yazarlar bu süreçte bilinçaltını ve bastırılmış psikolojik duygu ve düşünceleri geride bırakarak gerçekliğe dönmüş ve yazdıklarında hakikati aramışlardır. İki ayrı isim (yeni gerçekçi hareket veya yeni gerçekçilik) altında şekillenen gerçekçilik akımı, eleştirildikten ve hatta saldırıya uğradıktan sonra 20. yüzyılın ikinci yarısında yeniden canlanmış ve gerçekçiliğin gelişimi hızla belirgin hale gelmiştir. Başka bir deyişle, "bu akım, on dokuzuncu yüzyılın sonları ile yirminci yüzyılın ortaları arasında İtalya'da meydana gelen ve halkın gerçeklik ve edebiyat konusundaki farkındalığının çok keskinleştiği tarihsel olayların en özlü tasviridir" (Ayyıldız, 2019, s. 296). Akımın en önde gelen temsilcilerinden biri olan Italo Calvino'ya göre bu hareket aşağıdaki gibi değerlendirilmektedir;

Yeni Gerçekçilik bir okul değildi. Yeni gerçekçilik, büyük ölçüde merkez dışından gelen bir sesler bütünüydü, farklı İtalya'ların değişik açılardan keşfiydi, aynı zamanda –ya da özellikle- o ana dek edebiyatın hiç işlemediği İtalya'ların. Birbirine yabancı ya da yabancı olduğunu sandığımız İtalya'ların çeşitliliği olmasa, mayalanıp edebiyat dilinde yoğrulması gereken ağızların ve yerel değişlerin çeşitliliği olmasa, 'yeni gerçekçilik' olmazdı. (Ayyıldız, 2019, s. 296)

Yeni gerçekçi yazarların anti-faşist felsefesi, işçi sınıfına egemen olmak ve ezilenleri özgürleştirmek için toplumsal bir devrim çağrısında bulunmuştur. Bu hareket, faşist hükümetlere karşı toplumsal muhalefetin sanatsal bir göstergesi olarak nitelendirilmiştir. Doğal olarak, sosyal,

politik ve edebi kaygılar öncelikli felsefe olarak öne çıkmıştır. Hareket, savaş sonrası gerçekliği ve Alman işgalcilere karşı mücadeleyi sorgulamış, edebiyatın bu mücadeleyi eyleminin ayrılmaz bir unsuru olarak gören tarihsel bir sürecin ihtiyaçlarını karşılaması gerektiğini savunmuştur. Savaş, direniş hareketi ve mücadele; “sanatlarının” konuları olarak öne çıkmış, birlik ve beraberlik gibi geleneksel duygular daha modern “gerçeklikler” ile bağdaştırılmıştır. Köylülerin ve işçilerin hakları, direnişçiler, işçiler, grevler, bombalamalar, kurşuna dizmeler, toprak işgalleri ve halk bu hareketin temsilcilerinin yazılarına sıkça yansımıştır. Yeni gerçekçi yazarların temel amacı, bu olayları hatırlamak, bu trajik ve acı hatıraları anımsamak ve ideal koşulları üretebilecek bileşenleri aramak olduğu için dayanışma arayışı ve içsel sıkıntılar değerlendirilmiştir. Yazarlar ayrıca bu zorlukları analiz etmek için kişiler arası ilişkileri, insanlar arasındaki iletişim kopukluğunu ve bunun sonucunda ortaya çıkan paradoksları ve çatışmaları kullanmışlardır. “Yazıları ise bölgeye özgü bir lehçeyle yazıldığından, okuyucuların yeni insani ve toplumsal değerleri kavraması kolay olmuştur. Halk tarafından seçilen ‘emek kahramanlarının’ oynadığı rolün önemi bölgesel dil sayesinde artmaktadır” (Grigg, 1987, s. 60).

II. Dünya Savaşı sonrasında İtalyan edebiyatı büyük ölçüde aynı konuları ele almış ve benzer kaygıları dile getirmiştir. Her şeyden önce, yazan herkes, baskı yoluyla edebiyat ve sanatı yok eden faşizme karşı çıkmıştır. Bununla birlikte, yazarlar bu dönemde hem eserlerini hem de kendi kişisel haysiyetlerini korumak için daha fazla kafa yormuş ve çaba sarf etmiştir, bu da sonuçta paha biçilmez eserlerinin sonraki nesiller için tarihi kayıtlar olarak korunmasıyla sonuçlanmıştır. İtalyan gazeteci-yazar Corrado Alvaro'nun bu konudaki görüşü aşağıdaki gibidir:

Çalışarak yalnızca kendimizi değil, bizden sonra geleceklere de yararlı şeyler bıraktığımızı sanıyorum. Biz sade ama modern bir dil yarattık; doğrudan doğruya insana olmasa da topluma seslendik... birçok evrensel ögeyi milliyetçi bir kimlik altında birleştirdik. (Kuray, 2000, s. 165)

Yeni gerçekçi hareket, tarihsel, sosyal ve demokratik konuları ele alan gerçekçilik temelli bir hareket olarak nitelendirilebilir. Dolayısıyla eski aristokrat edebiyata karşı bir protestodur. Ancak bu hareket, geleneksel edebiyat anlayışının yeni edebiyat anlayışıyla aynı düzeye indirgemeye ve soyluların topraklarını köylülerin topraklarına dönüştürmeye çalıştığı için amaçlandığı kadar gerçekçilik bakımından yapıtlarda önemli yer tutmaktadır. Kaldı ki sanatın doğasının değişip değişmediği de tartışmalıdır. Ancak, bir yandan uzun süredir İtalyan yazınına hakim olan geleneksel unsurları ortadan kaldırırken, bir yandan da çok okunan, ilişkilendirilebilir bir edebiyat bütünü üretmek basit bir girişim değildir. Bu nedenle, yeni gerçekçi hareketin takipçileri birlik içinde olmamıştır. Ancak tüm olumsuzluklara rağmen bu hareket, önemli bir kırılma noktasını oluşturmuştur.

1. İtalyan Edebiyatında Yeni Gerçekçiliğe İlişkin Örnekler

İtalyan edebiyatının birçoğunda yeni gerçekçi unsurların öne çıktığı çok sayıda eser, akıma örnek olarak gösterilebilir. Aralarında Alberto Moravia, Elio Vittorini, Carlo Levi, Cesare Pavese, Vasco Pratolini, Carlo Emilio Gadda, Giorgio Bassani ve Italo Calvino'nun da bulunduğu bir dizi yazar, eserlerinde İtalya'nın İkinci Dünya Savaşı sonrası durumunu ve İtalyan halkının evrimini aydınlatan ayrıntılara yer vermiştir. “Savaş sonrası İtalya'sının koşulları, insan ilişkileri, kopuklukları, paradoksları ve nihayetinde bu kaygılardan kaynaklanan çatışmalar eserlerin temel konularıdır” (Kuray, 2000, s. 168).

Hem yeni gerçekçi akım hem de İtalyan edebiyatı için en önemli yazarlardan biri Italo Calvino'dur (1923-1985). Calvino, savaş sırasında 'İtalyan Direniş Hareketi'nde yer almasının yanı sıra, savaş sonrasında İtalya'da meydana gelen sosyal, siyasi ve dini dönüşümleri dikkatle analiz eden bir akademisyen ve araştırmacıdır. "Gözlemlerini tarih yazımıyla karşılaştırmış ve yeni gerçekçiliğin gerekliliklerine dayanarak olayların ve durumların gelişiminde tarihsel değişimlerin her zaman faydalı olduğunu savunmuştur" (Kurray, 2000, s. 183). Calvino'ya göre sadece akıl ve sevgi, insanı doğanın ve tarihin sürekli değişen güçlerine karşı koruma kapasitesine sahiptir. Yeni gerçekçi hareketin ilk direniş eseri olan "Il sentiero degli nidi di ragno"nun (Örümceklerin Yuvalandığı Patika) da yazarıdır. Bu noktada söz konusu esere dair yayınlanmış çalışmadan şu şekilde bir aktarım yapılabilir: "Örümceklerin Yuvalandığı Patika romanıyla Calvino bize hayal gücünü, insanın ruh hallerini, çocukluğa dair saflık ve öfke öğelerinin tarihsel bir sayfasını sunmaktadır" (Karail Nazlıcan, 2023, s. 51). Bu bağlamda, Calvino'nun bu eserinde insan ruhunun derinliklerini ve tarihsel perspektifleri anlamının önemi vurgulanmaktadır. Buna göre, herkes insanın biyolojik gerçeklikleri, içgüdüsel gerçeklikleri, zaman, hiçlik ve olayların organizasyonu kavramlarının farkında olmalıdır.

İtalyan yeni gerçekçiliğinin en büyük isimlerinden bir diğeri de Primo Levi'dir (1919-1987). Levi, "Se questo è un uomo" (Bu İnsanlar da mı İnsan) adlı eserinde savaşın acımasızlığı ve toplama kamplarında yaşanan insanlık dışı ve anlamsız olaylar üzerine yazmıştır. Levi, toplama kampındaki yaşam mücadelesi, dostluk ve sanatın insani önemi gibi konuları ele aldığı otobiyografik eseriyle, unutmaya ve unutulmaya karşı anıların korunması mücadelesini edebiyat aracılığıyla tanımıştır. Unutma ve unutulma kavramları çerçevesinde edebiyat ve bellek ilişkisine kısaca değinilmesi zenginlik katacağından konuya dair yapılan çalışmadan şu şekilde bir aktarım yapılması uygun olacaktır:

Bu noktada edebiyat ve bellek arasındaki ilişkiye dair şu hususlara dikkat çekmek gerekir:

Edebiyat ve onun kurmaca dünyasını, toplumların belleğini oluşturan birer bilgi deposu olarak değerlendirebildiğimiz gibi; aynı zamanda edebiyat, toplumsal kimliklerin oluşumunda temel bir işlev görmektedir. Öyle ki ortak kültürü ve toplum belleğini temsil eder. Bu alandaki kuramsal tartışmalar, kurmaca eserlerden hareketle şekillenmiş; bu tartışmalarda bireysel, kültürel ve kolektif bellek, ortak bilinçaltı gibi unsurlar, edebiyat ve bellek ilişkisini belirgin kılan öğeler olarak karşımıza çıkmaktadır. (Karail Nazlıcan, 2023, s.78)

Nitekim Alberto Moravia da eserleriyle yeni gerçekçiliğin temsilcilerinden biri olmuştur. Yazarlık yıllarının başlangıcında politika ve toplumsal olaylara kayıtsız kalmış olsa da zaman içinde toplumu gözlemesi, yeni gerçekçilik hareketine örnek oluşturan "Il disprezzo" (Küçümseme) isimli eserinde görülmektedir.

Dönemin edebiyatındaki gerçekçi tasvirler, özellikle de Verismo (Gerçekçilik) ve Amerikan gerçekçi edebiyatını birleştirenler, asla kayıtsız, teslimiyetçi ya da kaderci değildir. Yeni gerçekçiler, faşizmin çalışan yoksulları idealize etmesinin aksine, istismar, sömürü, açgözlülük ve şiddet gibi gerçeklere sert bir vurgu yapma kararı almışlardır. Manzaralara ve doğa tasvirlerine verilen değer, yeni gerçekçi edebi eserler arasındaki bir diğer benzerliktir. Lucia Re'ye (2003, s. 107) göre "yazarlar, yalnızca gerçek ve iyi bilinen doğa manzaralarına yer vermek için değil, aynı zamanda eserlerdeki olayların ve karakterlerin, yanlarından geçecek ya da ileride karşılaşacak

kişilerin zihninde anında canlandırılabilceği izlenimini yaratmak için de doğa unsurlarını eserlerine dahil etmeye ve bunları ayrıntılı bir şekilde betimlemeye çalışmışlardır.”

Franco Fortini'nin (1974) belirttiği gibi, savaş bir şekilde faşist dönemde bastırılmış olan sosyal sınıfların enerjilerini ve İtalyan bölgelerinin çeşitliliğini ve kültürel potansiyelini serbest bırakmıştır. Bu noktadan hareketle Lucia Re (2003, s. 114), “yeni gerçekçilik akımının dil ve anlatı meselelerinin yanı sıra gerçekliği keşfetmeye de tutkuyla bağlı olduğunu iddia etmiştir.”

2. Alberto Moravia, Kayıtsızlık ve İçsel Sıkıntı

İtalyan yazar Alberto Moravia, edebiyat ve film eleştirilerinin yanı sıra felsefi kişiliğiyle de tanınmıştır. İlk romanı “Gli Indifferenti” (Kayıtsızlar, 1929) ile edebiyat sahnesine etkili bir giriş yapan Moravia, ölümüne kadar yazmaya devam etmiş ve İtalyan edebiyatının zengin tarihsel yelpazesine katkıda bulunmuştur. En son eserleri olan “La donna leopardo” (1991) ve “I due amici” (İki Arkadaş, 2007) Moravia'nın yeteneğinin ve düşünce genişliğinin örnekleridir. Moravia'nın eserleri, İtalyan edebiyatı ve kültürüyle olan yakın bağları nedeniyle büyük ilgi görmüştür.

Yazar, yazılarında İtalya'nın tarihi boyunca yaşanan sosyal, politik ve kültürel değişimleri ele alırken derin bir tarihsel bilinç sergilemektedir. “La donna leopardo” gibi eserler Moravia'nın analitik üslubunu ortaya koyarken, çağdaş İtalyan ilişkileri ve kültürünün karmaşıklığına da ışık tutmaktadır. Alberto Moravia'nın popülaritesi 1960'larda özellikle İtalya'da zirveye ulaşmıştır. O dönemde G. Pullini (1969, s. 5) kendisinden “muhtemelen bugün İtalya'daki en popüler hikâye anlatıcısı” olarak bahsetmiş, yazarın popülaritesini ve yazdıklarının toplum için değerini vurgulamıştır.

Moravia'nın eserleri sıradan insanların yaşamlarını ve iç dünyalarını etkileyici bir şekilde yansıtırken, insan psikolojisi, sosyal sınıf eşitsizlikleri ve sınıflar arası çatışmalar ile insan ilişkileri gibi evrensel konuları da ele almaktadır. Bu da geniş bir kitlenin onun eserlerine ilgi duymasını sağlamıştır. Moravia'nın yazıları okuyuculara hem düşündürücü hem de İtalyan kültürü ve toplumunun uzun tarihine dayanan sürükleyici bir okuma deneyimi sunmaktadır. “La donna leopardo” ve “I due amici” gibi son eserleri, ölümünden sonra bile edebi katkılarda bulunarak uzun süreli etkisini sürdürmüştür (Casini, 2007, s. 1).

Moravia, henüz 22 yaşındayken yayımlanan ilk romanı “Gli indifferenti” ile ün kazanmıştır. Yazarlık eğitimi ise otodidakt bir eğitimidir, çünkü kemik tüberkülozu gibi bir hastalık onu sanatoryumlarda kalmaya zorlamış, düzenli çalışmalar yapamamıştır; bu arada doymak bilmez bir okur olmuş ve çoğu çağdaşları tarafından hala bilinmeyen kitapları okumuştur. Rimbaud ve Marcel Proust'u okumuş ve Dostoyevski'ye karşı büyük bir ilgi duymuştur. O dönemde, faşizmin yaymaya çalıştığı mitleri paylaşmasa da siyasete karşı kayıtsız kalmıştır. Ancak ilk romanı okuyucuları ve sansürcüleri hemen anti-faşist bir eser olarak etkilemiştir, öyle ki rejim kısa süre sonra onu kınamış ve sonraki yazılarına şüpheyile bakmıştır. G. Pullini (1969), bu “genç” yazarın 1920'lerde yayımladığı romanın edebiyata ne gibi yeni katkılar sunduğunu belirlemeye çalışırken geleneksel on dokuzuncu yüzyıl romanı tarafından sınırlandırılan yönleri vurgulayarak başlamıştır. Tam da bu noktada on dokuzuncu yüzyıl sonları ile yirminci yüzyıl başlarında İtalyan yarımadasında var olan edebi iklime dair şu bilgileri de vermek yerinde olacaktır: “Avrupa’da birbiri ile yarış halinde olan Romantizm ve Pozitivizm çatışması mevcuttur. İtalya özelinde birliğin sağlanmasından sonra bazı çevreler tarafından ön planda tutulan pozitivist düşünce,

eleştirmenler tarafından sert bir biçimde eleştirilir. Üstelik söz konusu karşıtlık, genç aydınların durumdan vazife çıkarmaları için gerekli şartları oluşturan bir etmen olarak ortaya çıkar” (Yücesan, 2021, s. 129). Bahsi geçen edebi ortam 1. Dünya Savaşı sonrası dönemde eser veren bazı İtalyan yazarları bir ölçüde bilinçli veya bilinç dışı olarak etkilemiştir. Buna göre Moravia nesnel zaman süresi, mekân tutarlılığı, olayların inandırıcı bir şekilde kurgulanması, psikolojik analiz gibi yönlerden oldukça etkileyicidir. Yirminci yüzyıl deneyselcilğine gösterilen tek saygı, bilginin tek makul aracı olarak öznel hatıratçılığın poetikasıyla bağlantılı olarak, *La romana*, *La ciociara*, *Il disprezzo* ve *La noia*'da birinci şahıs anlatısını benimsemektir. Dolayısıyla, Moravia'nın ilk romanında devrimci bir unsur bulunmaz. İtalyan anlatısında ilk kez, varoluşsal olarak olumsuz bir yaşam kavramı ortaya çıkmıştır. “Nitekim varoluşçulukta örtük olan olasılıkçılık, yalnızca tüm olasılıkların olumsuz bir kaderciliği, sürekli ve şüpheli bir belirsizlik ve dolayısıyla güvensizlik, en kötüsü karşısında boyun eğme olarak algılanır ve deneyimlenir” (Pullini, 1969, s. 82).

Petronio (1990) yazarın bu ilk evresinde “dekadan” bir karakter, belli bir gerçekçilik gözlemlemiştir, çünkü *Gli indifferenti*'de tipik bir dekadantlık temasına, Italo Svevo'nun daha önce “bunaklık” olarak adlandırdığı ve Guido Gozzano'nun bazı şiirlerinin yüzyılın başında örnek bir belge olduğu duygusal donukluk ve iradi iktidarsızlık temasına geri dönmüştür. Başarısızlık bilinci, kararsız isyan, kayıtsız teslimiyetten oluşan bu “kayıtsızlık”, romanlarda; kahramanı olarak bir burjuva ailesini, bir bütün olarak burjuva yaşam tarzının maskesini düşüren ya da ondan tiksindiren acımasız bir berraklıkla temsil edilmiştir. Dolayısıyla Moravia, faşist İtalya'da bir ahlaki gerçeği, derin bir varoluşsal boşluğu ortaya koyarken, siyasi ve sosyal dönüşümler yoluyla her türlü yenilenme umudunu reddettiği için siyasi içerikle suçlanmıştır ki bu durum dönemin siyasi konjonktürü çerçevesinde ele alındığında doğaldır.

Moravia'nın çok sayıdaki eseri arasında kurulabilecek temas noktası bu şekilde ortaya çıkmaktadır. Moravia'nın birçok eseri arasında kurulabilecek ve birlikte tüm eserlerinin temel motifini oluşturan temas noktası, *Gli indifferenti*'de embriyo halinde bulunur: Michele Ardengo'dan *La noia*'nın (1960) ressamı Dino'ya ve *La Mascherata*'nın (1941) Sebastiano'suna kadar eserlerinin kahramanlarının çoğunda görülen ve doğası gereği açıkça varoluşçu olan ölümcül kayıtsızlık hastalığı; *La romana*'da (1947) Giacomo; *La disubbidienza*'da (1948) Luca; *La ciociara*'da (1957) Michele; *I due amici*'de (1952/2007) Sergio ve *Il disprezzo*'da (1954) Riccardo Molteni. Kayıtsızlık, daha sonraki eserlerde itaatsizlik ya da bıkkınlık gibi benzer eğilimlere dönüşecektir. Dolayısıyla Moravia'nın, yazarlığının ilk yıllarındaki kayıtsızlığı tarihsel süreç içinde yerini toplumsal bir “yeni gerçekliğe” bırakmıştır.

Aslında, savaş Moravia'yı yenilemiştir, böylece bu dönemde yeni gerçekçilik hareketinin bir parçası olmuştur. Yazar, bu akıma yeniden düşünmek zorunda oldukları bir dizi tema, üslup ve motifle gelen deneyimli yazarlar kuşağına mensuptur. Bu bağlamda konularını burjuvazi dışındaki toplumsal motiflere ve yaşam koşullarına kadar genişletmiştir. Böylece, “*Racconti Romani* (Roman Öyküleri) burjuva dünyasının psikolojik araştırması devam ederken, Romalı zanaatkarlar ve proleterlerden oluşan bir halka olan ilgisini gösterir” (Elkann, 2007, s. 178-180). Bu dönemde, “*La disubbidienza*” (İtaatsizlik) (1948), “*L'amore coniugale e altri racconti*” (Evlilik Aşkı ve Diğer Öyküler) (1949) ve “*Il disprezzo*” (Küçümseme) (1954) gibi kısa romanlarında farklı konuları işlemiş olsa da, vermek istediği mesaj bellidir. Yeni gerçekçiliğin temel nitelikleri romanlarında dikkat çekmektedir.

Bu eserlerde, Alberto Moravia yeni gerçekçilik akımından bazı temaları ve şiirselliğin belirli ilkelerini benimsemiştir. Bu temalar arasında, ahlaki mesafeyi koruma ve derin bir toplumsal bağlılık ön plana çıkar. Bu unsurlar, kişiliğinin temel taşlarıdır. Özellikle, yazarın bu dönemdeki yetenekleri ve eserlerinin varlığıyla göz kamaştırdığı bir gerçektir. Ancak, daha sonra, yeni gerçekçilik akımına ait her türlü yanılsamayı terk etmiş ve “La noia” adlı deneme romanında açık bir kriz temasına geri dönmüştür. “Bu da Moravia’nın yeni bir evreye adım attığını göstermektedir. Aynı zamanda, ilk dönemlerine ait açık bir roman olan “Il disprezzo”da, yazar sinema hakkında yazdığı bir dizi makaleye dayanarak sinemanın çeşitli sorunlarını sorgulamış ve bu romanı, yeni gerçekçiliği etkileyen siyasi, sosyal, ekonomik ve sanatsal faktörlerin yansıması haline getirmiştir” (Longobardi, 1996).

3. Yeni Gerçekçilik Bağlamında “Küçümseme”

Alberto Moravia’nın “Il disprezzo” (Küçümseme, 1954) adlı eseri, yazarın üretiminde sabit bir kalıbı takip ediyor gibi görünmektedir; iki eş arasındaki mutlu iletişimin, gündelik hayatın sıradanlığına düşerek ve ekonomik ve güç ilişkilerinin küçüklüğüne bulanıklaşarak “değersizleştirilen” Dostoyevski-vari bir romantizmle bozulması. “Bu şema Moravia’nın yapımında sürekli olarak yenilenmektedir, çünkü öncelikle aşk davranışını yöneten ve olay örgüsünü harekete geçiren belirli psikolojik ve antropolojik sabitlerin sabitliği, çeşitli toplumsal güçlerin ve tarihsel değişimlerin eylemiyle eşleşmektedir” (Strologo, 2002, s. 99). Dahası, Moravian’ın eserleri boyunca devam eden örtük metinlerarasılık, çoklu yorumlama olasılıkları sunmanın yanı sıra, verimli bir okuma için varsayımları en bariz öncüllerin ötesine kaydırmaya katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda günümüz okurlarına modernite ve edebiyat arasındaki, romanın biçimleri ve onunla yüzleşen toplumun biçimleri arasındaki ilişkiyi tartışma fırsatı sunmaktadır.

Roman, maddi nedenlerle senaryo yazarlığı yapan ancak tiyatro yazarı olmak isteyen Riccardo Molteni ile kocasından giderek uzaklaşan ve onu küçümseyen karısı Emilia’nın hikayesi etrafında gelişmektedir. En azından bu, kahramanın bakış açısidir. Aslında hikayenin dışında bir konumdan bakıldığında, okuyucu “Küçümseme”nin basitçe bir anlaşmazlığın, evliliğin ilk yıllarını karakterize eden ve romanın başında hatırlanan bir anlaşmanın bozulmasının hikayesi olduğunu söyleyebilir:

Evliliğimin ilk iki yılında eşimle olan ilişkim, bugün de teyit edebileceğim gibi, mükemmeldi. Şunu söylemek istiyorum ki, bu iki yıl boyunca duyuların tam ve derin mutabakatına, bu tür durumlarda tüm yargıları askıya alan ve sevilenle ilgili her türlü değerlendirme için yalnızca sevgiye güvenen zihnin o belirsizliği ya da tercih ederseniz o sessizliği eşlik etti. (Moravia, 1954-2007, s. 5)

Bu romanda, başlangıçtaki uyumu bozan şeyin ne olduğunu tam olarak bilmek mümkün değildir, ancak başkahraman, çiftin Riccardo’ya film senaristi olarak iş sağlayan yapımcı Battista ile tanıştığı anda Emilia’nın aşktan düşmesinin ilk belirtilerini açıkça ilişkilendirmeden tespit etmektedir. Battista genç kadını arabasına davet etmekte ve ona kur yapmaya başlamaktadır, bu da Riccardo’nun kıskançlığını uyandırmaktadır, o da işini kaybetme korkusuyla yapımcının davranışlarını küçümsemektedir. Bu kapsamda bu metnin ilgisi, böylesi duygusal bir olay örgüsünün öngörülebilir ve ince sıradanlığında değil, okuyucunun kesin ve yüzeysel bir okuma hipotezinde durmasını engelleyen opaklıkla karmaşılaşan güç ilişkilerinde yatmaktadır. Her

şeyden önce Battista'nın rolü, insanın ekonomik bir ilkeye bağımlılığını açıkça göstermektedir ve sanatın kendisinin Moravia'nın uzun uzun bahsettiği kâr mantığına uyarlanmasını temsil etmektedir.

Kapitalist bir sistemde yayıncılar kapitalisttir ve yazar da diğerleri gibi sömürülebilir (ve çoğu zaman sömürülen) bir proleterdir. Bunlara ek olarak, kitap tüketilen bir üründür. Bu görüşe göre, sanatın bir ürün olarak kabul edilmesi, yazar veya sanatçının sıradan bir bireyden daha fazla ayrıcalık veya sorumluluk taşımasını gerektirmez. Bunun yerine, edebi veya sanatsal ürünün amacına odaklanmalıdır: tüketim mi yoksa temsil mi amaçlanmıştır? Kültür endüstrisi ve sanatsal ifade arasında büyük bir fark olduğu belirtilir. Kültür endüstrisi, kapitalist ülkelerde kar amacı güderken, komünist ülkelerde ise devletin yasalarına tabi olarak sınıfsal bir amaç taşır. Her iki durumda da sanatın amaçları benzerdir, yani sanat bir ürün olarak ortaya çıkar. Batı'da, kar sınırı vardır ve bu sınıra ulaşmak için sanat ürünlerinin tüketici taleplerine uygun olması gerekir. Doğu'da ise bu sınır, propaganda veya toplumsal amaçları destekleme amacı taşır. Sanatın toplumsal, siyasi veya ekonomik bir amaca hizmet ettiği durumlarda, sanatçının ve eserin rolü daha fazla sorumluluk taşıyabilir. Ancak yine de, sanatın bir ürün olarak kabul edilmesi, sanatçının her zaman ayrıcalıklı veya yüksek bir statüye sahip olması gerektiği anlamına gelmez. Bu, sanatın işlevine ve amaçlarına bağlıdır.

“Küçümseme'de ‘kârın sınırı’ Riccardo'nun yaratıcılığının yapımcı Battista'nın taleplerine tabi kılınmasıyla temsil edilmektedir. Odysseia için önerdiği senaryo Riccardo tarafından ‘herhangi bir ilham ya da sempatiden ziyade irade ve ilgiden kaynaklanan bir tür deha tecavüzü’” (Moravia, 1954-2007, s. 44) olarak tanımlanmaktadır. Ancak sorun yalnızca sanat ve tüketim toplumu arasındaki ilişkiyle ilgili değildir. Riccardo, özel hayatında bile, Emilia üzerindeki gücünü her şekilde göstermeye çalışan ve kahramanın utanç ve kıskançlığını uyandıran Battista'ya kendisine rağmen boyun eğmek zorunda kalmaktadır. Emilia'nın Richard'ı küçümsemesinin gerçekten Battista'ya duyduğu hayranlıktan mı yoksa yıkıcı ve yok edici bir mekanizmayı tetikleyen Richard'ın kendisine duyduğu kıskançlıktan mı kaynaklandığını kesin olarak belirtmek zordur. Ancak romanın sonunda, kahramanın bu ruh halini dikkate almayarak ve Ulysses'in Proci'ye yaptığı gibi karısını savunmaktan aciz olduğunu ortaya koyarak onu kırdığı sonucuna varmak mümkündür. Ancak inkâr edilemez bir şekilde, Shakespeare'in oyunundaki Iago gibi Baptist de, ilk anlaşmanın bozulmasından başlayarak (ilk bölümleri noktalayandır) ve sadece karakterin psikolojik nedenlerini araştırmaya değil, aynı zamanda etrafında dönen sosyal ve antropolojik motivasyonların daha dikkatli ve derin bir analizini kavramaya izin veren bu çalkantının gelişiminde, olay örgüsünün itici gücü haline gelmektedir. Ayrıca yazar ünlü İtalyan yazar Luigi Pirandello'nun da sıkça vurguladığı, paralel biçimde, “görünmek ve olmak, yanılsama ve kendini yitirme” gibi kavramları da yapıtında sıkça işlemiştir (Wofzettel, 1977, s. 398).

Aslında olay örgüsü ilerledikçe - ki olay örgüsü açısından değerlendirildiğinde pek çok muğlak nokta söz konusudur - Homeros şiirinin okumaları üçe çıkmaktadır; biri Battista'nın, diğeri Rheingold'un ve son olarak da Riccardo Molteni'nin kendi okumaları. Battista'nın sahnelemek istediği Odysseia, zamanın zevkine ve bundan en çok parayı kazanma umutlarına uygun olarak muhteşem bir oyundur. Ofisinin tasvirinden itibaren yapımcı, kültürü yok eden tüketimci modernitenin yüzünü temsil etmektedir:

Freskli tonozları ve alçı duvarlarıyla geniş salonlar, onun tarafından basit ahşap bölmelerle, faydacı mobilyalarla döşenmiş birçok küçük odaya bölünmüştü; bir zamanlar

mitolojik veya kutsal konulu eski resimlerin asılı olduğu yerlerde şimdi büyük, parlak renkli reklam panoları görülmüyordu. (Moravia, 1954-2007, s. 75)

“Richard onunla bu iyi döşenmiş ofiste karşılaştığında, onu ‘kaba’, ‘maymun’, ‘canavar’, ‘goril’ gibi ‘hoş sıfatlarla’ tanımladığında kabalığı bir kez daha teyit edilmektedir” (Moravia, 1954-2007, s. 80). Klasik metnin önerilen prodüksiyonu bu sunumla ve kâr mantığıyla tutarlıdır; son zamanlarda konusu İncil'den alınan filmler çok başarılı olmuştur. Aslında en çok hasılat yapan filmler bunlardır. Dolayısıyla ‘The Odyssey of Triumph Film’i yapmak, Homeros'un şiirini halk için ‘muhteşem’ bir şeye dönüştürmek ve dolayısıyla ekonomik olarak başarılı olmak anlamına gelecektir (Moravia, 1954-2007). Buna ek olarak, Battista işi görüşmek ve onların beğenisini kazanmak için işbirlikçilerini Capri adasının muhteşem ortamına davet etmektedir. Sahibi olduğu ve Emilia ile Riccardo'nun tamamen kullanımına sunulan görkemli villaya davet, ikisini de satın almanın, çift üzerinde güç kurmanın –“anlaşıldı, sen Capri'ye gideceksin, ben de seni görmeye geleceğim...” - (Moravia, 1954-2007, s. 85) ve nihayetinde, olacağı üzere, Emilia'yı baştan çıkarmanın bir yolu olarak sunulmaktadır.

Rheingold bir yandan kendisini yapımcının ekonomik hırslarının bir aracı haline getirirken, diğer yandan en sıradan psikolojizmin damgasını vurduğu metni yeniden yazma önerisiyle Molteni'nin özel ilişkisini ve dolaylı olarak hikayedeki karakterleri oyuna getiren aynı güç ve iktidar ilişkilerini yansıtmaktadır. Rheingold'un niyeti Homeros metninde bir deformasyon ve çarpıtma sürecini, kendisinin de açıkladığı gibi gerçek bir şiddeti gerektirir:

O'Neill'in Orestiad'da yapmak istemediği ya da nasıl yapacağını bilmediği şeyi şimdi Odysseia'da yapmalıyız... tıpkı anatomik bir masanın üzerindeki bir bedeni açar gibi onu açmalı, iç mekanizmasını incelemeli, parçalarına ayırmalı ve sonra modern gereksinimlere göre yeniden birleştirmeliyiz. (Moravia, 1954-2007, s. 143)

Nitekim Alberto Moravia, “Küçümseme”de orta sınıfla kurulan aşk-nefret bağına zekice yakalarken, bu sınıfın getirdiği “yapay” gerilimi “gerçekçi” bir boyuta taşımıştır. Var olmayanın sonunda “var olan” kıvamına ulaştığı bu hikayenin kahramanı, “mesele”nin özünden saptıkça kendi kendini yok etmektedir ve roman onu desteklemek için hiçbir girişimde bulunmamaktadır; aksine onu bu “sersemlik” içinde yapayalnız bırakarak tüm sorumluluğu onun omuzlarına yüklemektedir. Kahraman, duygularının nedeninin Molteni'nin Emilia'ya olan tutkusu mu yoksa Emilia tarafından gördüğü muamele mi olduğunu belirleyememektedir. Moravia okuyucuyu kendisinin yapamadığını yapmaya, yani anlatıdan geri çekilerek “rasyonel” bir bakış açısı benimsemeye davet etmektedir. Toplumsal konumu, entelektüel birikiminin ona dikte ettiği davranış biçimi, erkeklikle ilişkisi, benmerkezci tavrı ve zayıf soru seçimiyle Molteni kendisini mazlum konumuna yerleştirmektedir. Ancak bu durumda mazlum olmaya en çok yaklaşan kişi Emilia'dır; hikayenin sonunda görüleceği gibi, erkeklerin gözünde bir hiç haline gelen tek kişi odur. Onun yolculuğu tek korkunç (ya da sözde trajik) yolculuktur.

Bu nedenler bakımından Küçümseme, eleştirmenler tarafından iki temel Moravia teması temelinde ele alınmasına rağmen, yazarın en çok yayınlanan romanları arasında yer almaz. Bir yandan cinsellik ve aşk ilişkileri sorunu söz konusudur, çünkü A. Moravia'da evlilik aşkı, ötekini anlamamanın imkânsızlığıyla lekelenmiş ve kaçınılmaz olarak can sıkıntısına, yalnızlığa ve yaşamsal enerjilerin felç olmasına yol açan bir bağ olarak görünür. Öte yandan, bir önceki temayla yakından ilişkili olarak, eleştirmenler bu eseri “Gli Indifferenti” ile başlayan ve kahramanlarını içinde

yaşamak zorunda kaldıkları karmaşık dünya karşısında derin bir şaşkınlık içinde olan yabancılaşmış varlıklar olarak sunan bir süreklilik içine yerleştirmişlerdir; bu dünya ya İkinci Dünya Savaşı ile bir arada yaşamanın sorunlarını ya da savaş sonrası dönemde savaştan kaynaklanan çatışmaları sunmaktadır.

4. Sonuç

Toplumsal eleştiri, psikolojik nüanslar ve ayrıntılı betimlemeler kullanarak, bu akımın temel fikirlerini ustalıkla yazılarına dahil etmiştir. Eserleri okuyuculara insan doğasının ve toplumsal meselelerin karmaşıklığını daha iyi anlama şansı sunmaktadır. Alberto Moravia'nın edebi eserleri, yeni gerçekçilik akımının İtalyan edebiyatı üzerindeki etkisinin önemli bir örneğidir.

Alberto Moravia'nın eserleri yeni gerçekçilik akımının temel ilkelerini titizlikle takip etmiştir. Bu akım, savaş sonrası İtalyan toplumunun nasıl değiştiğinin yanı sıra, insanların karşılaştığı iç anlaşmazlıklar ve toplumsal sorunlara da baktığı için “kayıtsızlık” mümkün değildir. “Küçümseme” romanı, yeni gerçekçilik akımının temel fikirlerini etkili bir şekilde somutlaştıran bir eser örneğidir. Ana karakterinin sosyal ve mali kısıtlamalarını çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Ana karakter, acımasız bir toplumda kendi sınıfsal düşüşü ve toplumun şiddetiyle karşılaşmaktadır. Bu da yeni gerçekçilik akımının toplumsal eleştiri ilkesini örneklemektedir. Eser, ana karakterin iç dünyasını kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Cinsel dürtüleri, güvensizlikleri ve içsel sorunları okuyucuya açıkça sergilenmektedir. Bu da yeni gerçekçilik akımının psikolojik derinlik ilkesine uygundur.

Romanda “yeni bir şeyler”, yeni bir dönemin işaretidir. Ortam artık ne Faşist İtalya ne de savaş sonrası dönemin huzursuzluğuna gömülmüş bir İtalya'dır; diktatörlüğün üstesinden gelmiş ve yeni yeni cumhuriyetçi ve demokratik bir sisteme dahil olmuş bir İtalya, kapitalist sisteme dalmanın “lezzetli” meyvelerini tatmaya başladıkça yavaş yavaş küllerinden doğmaktadır. Bu katılımın İtalyan vatandaşlarının yaşam koşullarında belirgin bir iyileşme sağladığına ve sanayinin canlanmasına güçlü bir ivme kazandırdığına şüphe yoktur, ancak aynı zamanda yeni gerçekçilik tarafından yayılan manevi değerlerden bir sapmaya işaret eden büyüyen bir materyalizm yaratmıştır. Bu anlamda Küçümseme, sadece bu estetiğe değil, temelde ilan ettiği değerlere de bir övgü ve nostaljik bir vedadır; kardeşlik, dayanışma, başkalarına adanmışlık, umut, daha adil ve eşitlikçi bir dünyaya inanç artık yerini farklı “değer”lere bırakmıştır.

Extended Abstract

In the field of Italian literature, particularly after World War II, Alberto Moravia occupies a very crucial place. His personal observations and considerations regarding people who become afterwards the characters of his works find the perfect place in his literary production. The social arena of Italy, in particular the city of Rome and its inhabitants are the perfect materia for his observations. Italians from the South of Italy and from many different rural zones who immigrate to the capital city in order to find better life conditions are the perfect materia for his work. Moravia describes different characters in his work without his comments He describes all his characters in a detailed way so that they fit in to the environment where they live. As well as that, the use of the Roman dialect contributes to the perfection of this potency of description by Moravia. The use of this dialect provides a very well- known atmosphere for the readers so that they are able to personalise everything they read and quickly can jump into the novel, and become a part of it. To add, the streets and districts of Rome are described from all the aspects so that they can be

considered as a real travel guide for the readers. Very often the difficulties encountered by the characters in the city life are described in a very detailed manner. Alberto Moravia loves Rome but in the meantime, he detests its new inhabitants who have certain difficulties to get used and adapt themselves to the city life of Rome. As it is well-known, Italy got united in 1862, and afterwards Rome became its capital, so that it was morphed into attractions with its opportunities and better life possibilities for many Italian citizens. People, mentioned in the work of Alberto Moravia, mostly are part of the new “borghesia” of the city. In other words, rural citizens who are attracted to get used to city life but encounter certain big problems which are reflected in their psychological behaviour are closely examined. This status and the inner life of the main character in the novel “Contempt” are one of the unique samples for this situation. Thanks to all these aspects, Alberto Moravia becomes one of the most important representatives of New Realism, a new movement seen in literature and afterwards adapted also to cinema. Many important cinematographers such as Vittorio de Sica and Federico Fellini find a great inspiration in the works and style of Alberto Moravia. The circumstances of the “new” citizens of Rome described in the work of Moravia reach the top of perfection thanks to Alberto Moravia. In “Contempt” frequently used mirrors inside a small flat located in the centre of Rome provide the perfect scene to self-questioning of the characters which will be used as a method of New Realism. Such a method later on would be frequently applied in the cinema by many famous scenarists. For all these aspects, Alberto Moravia is considered as one of the most important representatives of the New Realist literature, which makes him one of the main inspiration sources of the New Realist cinema. His work called “Contempt”, for all these aspects, should be taken into consideration for further research to be done in the field of New Realism.

Kaynakça

- Ayyıldız, B. (2019). Bir Miyobun Serüveni: Italo Calvino'da Görünürlük ve İmgelem. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 59 (1), 296-308.
- Calvino, I. (2013). *Amerika Dersleri* (Çev. Kemal Atakay). Yapı Kredi Yayınları.
- Casini, S. (2007, Haziran 20). Una lettura del romanziere per il centenario: Fenomenologia dell'indifferenza. *Alias*, suplemento de *Il manifesto*.
- Fortini, F. (1974). *Nuovi saggi italiani*. Bompiani
- Grigg, R. (1987). Language, the Other and God: On Italo Calvino's last novels. *Religion & Literature*, 19 (3), 49-65.
- Karail Nazlıcan, D.D. (2023). Bir Çocuğun Gözünden Savaş, Direniş ve Arkadaşlık. *Notos*, Sayı 97, 48-54.
- Karail Nazlıcan, D. D. (2023). İtalyan Polisiyesinde Belleğin İzdüşümleri: Andrea Camilleri ve Komiser Salvo Montalbano Serisi. *Söylem Filoloji Dergisi*, Çeviribilim Özel Sayısı, 74-95.
- Kuray, G. (2000). *İtalyan Edebiyatı Üzerine*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Longobardi, J. (1969). *Alberto Moravia*. Colección *Il Castoro* Edizioni. La nuova Italia.
- Moravia, A. & Elkann, A. (2007). *Vita di A. Moravia*. Bompiani.

- Moravia, A. (1954-2007). *Il disprezzo*. Bompiani.
- Petronio, G. (1990). *Historia de la literatura italiana*. Cátedra.
- Pullini, G. & Velloso, J. M. (1969). *La novela italiana de la posguerra, 1940-1965*. Guadarrama.
- Re, L. (2003). The Cambridge Companion to the Italian Novel. P. Bondanella ve A. Ciccarelli (Eds.), *Neorealist narrative: experience and experiment* (s. 104-124). Cambridge University Press. DOI: 10.1017/CCOL0521660181.007
- Strologo, F. (2002). Moravia vs Dostoevskij: il caso delle Ambizioni sbagliate. *Rassegna europea di letteratura italiana*, (20), 99-130.
- Wolfzettel, F. (1977). Alberto Moravias “Gli Indifferenti”: Roman Eines Gescheiterten Existentialismus. *Romanische Forschungen*, 89 (4), 398-416.
- Yücesan, B. (2021). Bir Döneme Damga Vuran Üç Avangart Dergi: Leonardo, La Voce ve Lacerba. *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 125-140.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Çatışma Beyanı/Declaration of Conflict: Çalışmada kişi ya da kurumlar arası çıkar çatışmasının olmadığı beyan olunur. / It is declared that there is no conflict of interest between individuals or institutions in the study.

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0